

Rotavīrusa infekcijas epidemioloģija Latvijā un Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā

*Marina Ļežņina¹, Marita Cikovska¹, Ilze Grope²,
Gunta Laizāne², Renārs Erts³,
Rīta Korotinska⁴, Dace Gardovska²*

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Tālākizglītības fakultāte, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Pediatrijas katedra, Latvija

³ Rīgas Stradiņa universitāte, Fizikas katedra, Latvija

⁴ Slimību profilakses un kontroles centrs, Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departaments, Latvija

Ievads. Rotavīrusa infekcija (RVI) uzskatāma par vienu no biežākajiem smaga akūta gastroenterīta cēloņiem zīdaiņiem un agrīna vecuma bērniem visā pasaulē. Pētījumu dati liecina, ka Eiropas attīstītajās valstīs ik gadu tiek reģistrētas vairāk nekā 700 000 ambulatoru vizīšu pie ģimenes ārsta un 87 000 bērnu tiek hospitalizēti rotavīrusa gastroenterīta (RVGE) dēļ. Pasaulē ik gadu reģistrēti vairāk nekā 600 000 nāves gadījumu bērniem. Eiropas attīstītajās valstīs mirstība no RVGE ir reti sastopama, tomēr ik gadu tiek reģistrēti aptuveni 200 nāves gadījumu. Vakcinācija pret RVGE 98% pasargā no smagām infekcijas izpausmēm.

Darba mērķis. Raksturot RVGE saslimstības izplatību, incidenci, sezonalitāti un profilaksi Latvijā, kā arī Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS) laikposmā no 2009. līdz 2013. gadam. Veicināt turpmāko rotavīrusu molekulārās epidemioloģijas izpēti Latvijā un obligātās vakcinācijas ieviešanu nacionālajā imunizācijas programmā.

Materiāls un metodes. Šis ir retrospektīvs, aprakstošs pētījums, kurā tika izmantoti dati no BKUS, Slimību profilakses un kontroles centra, zāļu lieltirgotājiem Latvijā. Izanalizēti 5225 RVGE gadījumi bērnu vecumā, neonatāla vecuma pacienti tika izslēgti (n = 123). Datu apstrādei un analīzei izmantota SPSS Statistics (version 19) un MS Excel 2013 programma.

Rezultāti. Pēdējo 10 gadu laikā Latvijā novērots izteikts zarnu infekciju, tai skaitā rotavīrusa infekciju, reģistrēto gadījumu skaita pieaugums. RVI gadījumu skaits ir pieaudzis no 2081 Latvijā un 513 BKUS līdz 3316 un 1429 gadījumiem. 2013. gadā BKUS ar RVGE ārstējušies 43,09% bērnu no kopējā RVI skaita Latvijā. Statistiski ticami biežāk slimo bērni vecuma grupās no 1 līdz 2 gadiem – 32,40%, no 3 līdz 5 gadiem – 20,98% un no 0 līdz 1 gadam – 21,05% (Pīrsona χ^2 tests ($p < 0,001$)). Pacientu modālais vecums ir 1,05 gadi, vecuma mediāna ir 1,86 gadi. Biežāko saslimstību ar RVGE novēro ziemas un pavasara mēnešos ar pīķi martā (19,04%). Vakcinācija pret rotavīrusu ir pieaugusi no 1,0% 2006. gadā līdz 15% 2013. gadā. Nāves gadījumi netika konstatēti.

Secinājumi. Ņemot vērā stacionārā ārstēto RVI pacientu skaitu (2013. gadā 43,09%) un biežākās slimības vecuma grupas, šī infekcija rada sociāli ekonomisko slogu, patērējot veselības aprūpes resursus, un mazina dzīves kvalitāti. Turpmāk būtu nepieciešama rotavīrusu molekulārās epidemioloģijas izpēte, kas pamatotu vakcinācijas ieviešanu nacionālajā imunizācijas programmā.

Daļa no pētniecības projekta "Rotavīrusu izraisītas infekcijas klīniskās īpatnības, molekulārā epidemioloģija hospitalizētiem bērniem un ar to saistītā bērnu un ģimenes dzīves kvalitāte".